

Hoe de provincies een legertje milieuactivisten sponsoren

Posted on 25 februari 2023 by Wouter Roorda

Er valt wat te kiezen op 15 maart, bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten. Het wordt bijvoorbeeld hoog tijd om eens licht te laten schijnen op de invloedrijke, maar schimmige provinciale natuur- en milieuclubs. Die draaien op miljoenen aan overheidssubsidies (en op loterijgeld). Maar wie vertegenwoordigen ze eigenlijk? Zichzelf? De overheid die hen betaalt?

In 2003 [vroeg](#) toenmalig LPF-Statenlid en huidig PVV-Kamerlid Fleur Agema het bestuur van Noord-Holland om een lijst van organisaties die door de provincie werden gesubsidieerd. Dat had nogal wat voeten in de aarde en toen de lijst eenmaal werd gepubliceerd, bleek het om 4200 subsidies te gaan waarmee een bedrag was gemoeid van 136 miljoen euro.

Promoten van duurzaamheid

Nog steeds verstrekt alleen al de provincie Noord-Holland honderden subsidies waarmee tientallen miljoenen euro's zijn gemoeid, al zijn die nu wel gemakkelijker

te [vinden](#). Wie dus denkt dat de provincie weinig ruimte heeft voor eigen beleid en slechts een uitvoerder is van de plannen van het Rijk, en daarnaast toezicht houdt op de gemeenten, heeft het mis.

Zo heeft het promoten van duurzaamheid een sterke impuls gekregen dankzij klimaatmaatregelen, die doorwerken op vrijwel alle provinciale beleidsterreinen. Het subsidiëren van allerlei relatief kleinschalige initiatieven om deze duurzaamheid te bereiken is daarbij een belangrijk instrument.

In elke provincie is er een Natuur- en Milieufederatie. Die maken geen deel uit van de provinciale organisatie, maar zijn gelieerd aan de Stichting Natuur & Milieu, die in een vorige [aflevering](#) van *Wynia's Week* aan de orde kwam.

Kleine achterban

Stichting Natuur en Milieu is een NGO (niet-gouvernementele organisatie) met een kleine achterban van minder dan 10.000 donateurs, die financieel vooral steunt op de bijdragen van de Postcodeloterij. Deze NGO heeft echter wel een onevenredig grote rol verworven in de Haagse overleg- en besluitvormingscircuits. Ze spoort het kabinet aan tot een steeds radicaler milieu- en klimaatbeleid. Natuur & Milieu huisvest in haar burelen aan de rand van het centrum van Utrecht de landelijke koepel van de twaalf provinciale Natuur- en Milieufederaties.

Deze twaalf provinciale Natuur- en Milieufederaties hebben wat hun werkzaamheden betreft drie prioriteiten:

- Klimaat en energie
- Herstel biodiversiteit
- Circulaire samenleving

Beïnvloeden van burgers en overheden

Hieraan wordt invulling gegeven door het ondersteunen van en participeren in tal van kleinschalige projecten. Dit betreft vooral linkse hobby-activiteiten die het publiek moeten bewegen tot en ondersteunen bij gedragsverandering richting meer duurzaamheid. Daarnaast is het beïnvloeden van provinciale en gemeentelijke overheden een belangrijke taak. Lobbywerk is niet alleen op provinciaal en lokaal niveau belangrijk. Daarom participeert de koepel van de Natuur- en Milieufederaties

ook in het landelijke lobbynetwerk van de geestverwante organisaties [Natuur & Milieu](#), Greenpeace, [Natuurmonumenten](#), [LandschappenNL](#) en [Milieudefensie](#).

Bij de twaalf provinciale Natuur- en Milieufederaties zijn ook weer tal van andere organisaties aangesloten die zich met soortgelijke thema's bezighouden, zoals IVN werkgroepen, lokale milieugroepen en afdelingen van landelijke organisaties als Natuurmonumenten en Milieudefensie.

3 miljoen van de Postcodeloterij en 1 miljoen subsidie

Al sinds 1996 ontvangt de koepel van de Natuur- en Milieufederaties jaarlijks een bedrag van de Postcodeloterij. Tegenwoordig is dat 2,25 miljoen euro per jaar. Daarnaast komt er vrijwel elk jaar wat extra's binnen voor speciale projecten. Bijvoorbeeld het [Plan Boom](#), dat binnen een tijdsbestek van vier jaar minimaal 10 miljoen bomen wil planten in Nederland. In de [Energietuinen](#) mag je op blote voeten nabij de stadsmoestuin je picknickkleedje uitrollen tussen de zonnepanelen. Eerder ging er al geld naar de [Good Food Club](#), een initiatief om vraag en aanbod van lokaal duurzaam geproduceerd voedsel bij elkaar te brengen, en de [Nacht van de Nacht](#), om één nacht per jaar het licht uit te doen. Hierdoor bedroeg de jaarlijkse bijdrage van de Postcodeloterij de afgelopen jaren telkens 3 miljoen euro, wat substantieel is op totale inkomsten van 4,2 miljoen euro per jaar.

Van die totale inkomsten komt jaarlijks circa 1 miljoen euro via subsidie van de overheid binnen. Belangrijkste subsidiegevers zijn het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK), dat sinds 2019 jaarlijks 0,7 miljoen euro uitkeert, en de provincie Utrecht (0,2 miljoen euro). Jaarlijks doneert ook Staatsbosbeheer enige tienduizenden euro's.

Rijkelijk rondgestrooide geldbedragen

De bijdrage van BZK ontvangen de Natuur- en Milieufederaties voor hun deelname aan het Programma Participatiecoalitie. Deze [Participatiecoalitie](#) helpt burgers om hun zegje te doen en actief deel te nemen aan het in het Klimaatakkoord afgesproken Nationaal Programma Regionale Energie Strategie en het Programma Aardgasvrije wijken. De Participatiecoalitie brengt dus mondige en bevlogen bewoners samen die geloven in het Klimaatakkoord en ondersteunt hen bij het

zetten van 'gezamenlijke stappen', waarna ook anderen die stappen moeten zetten.

De jaarlijkse BZK-subsidie heeft de exploitatie van de Natuur- en Milieufederaties op een structureel hoger plan gebracht. Zij pikken zo een graantje mee van de in het kader van het Klimaatakkoord rijkelijk rondgestrooide geldbedragen, waarvan het Rijk zelf de [omvang](#) nauwelijks weet, laat staan het effect.

De koepel van Natuur en Milieufederaties ontvangt ook nog circa een ton per jaar van andere NGO's. Hier komen we opnieuw de European Climate Foundation tegen, die in 2021 een relatief bescheiden bedrag van 13.800 euro doneerde.

Nooit meer dan 3% komt van particulieren

Het gezamenlijke budget van de onder de koepel ressorterende twaalf provinciale Natuur- en Milieufederaties bedraagt met 14,2 miljoen euro een veelvoud van dat van de koepelorganisatie zelf, zoals onderstaande tabel laat zien. Ruim de helft van dat bedrag, ofwel 8,1 miljoen euro, is afkomstig van overheidssubsidies. Voor het overgrote deel gaat het om de bijdrage van de provincie wiens naam de federatie draagt. Alleen de provincie Noord-Holland zette met ingang van 2016 de reguliere jaarlijkse subsidie aan de Natuur- en Milieufederatie Noord Holland stop.

Overzicht budgetten en financiers provinciale Natuur en Milieufederaties (2021)

	Budget	% Overheidssubsidie	% Via NGO's	Overig
Friese Milieufederatie	€1,3 mln.	62%	37%	1%
Natuur en Milieufederatie Groningen	€0,85 mln.	31%	42%	26%
Natuur en Milieufederatie Drenthe	€1,3 mln.	80%	20%	
Natuur en Milieu Overijssel	€2,0 mln.	69%	11%	19%
Natuur en Milieufederatie Gelderland	€1,1 mln.	54%	28%	18%
Natuur en Milieufederatie Utrecht	€2,1 mln.	64%	12%	25%

Natuur en Milieufederatie Flevoland	€1,2 mln.	86%	14%	
Natuur en Milieufederatie Noord-Holland	€1,0 mln.	6%	53%	40%
Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland	€0,7 mln.	14%	85%	1%
Zeeuwse Milieufederatie	€0,75 mln.	51%	42%	7%
Brabantse Milieufederatie	€1,1 mln.	55%	41%	4%
Natuur en Milieufederatie Limburg	€0,75	61%	38%	1%
Totaal	€14,15 mln.	8,1 mln.	4,2 mln.	1,85 mln.

Gegevens van [CBF](#).

De in de vierde kolom opgenomen percentages afkomstig van NGO's betreft vooral de vanuit de landelijke koepel doorgesluisde bijdrage van de Postcodeloterij. Daarnaast laat de vijfde kolom de overige inkomsten zien, uit verkopen en soms donaties van bedrijven. Nooit meer dan 3% van de totale inkomsten is afkomstig van particulieren en voor de meeste federaties is dat nihil.

Er valt wat te kiezen

De provinciale Natuur en Milieufederaties hebben 115 FTE aan personeel in dienst. Enigszins chargerend kan dan ook worden gesteld dat de provincies (met hulp van de Postcodeloterij) met hun geld 115 FTE aan goedbetaalde milieuactivisten subsidiëren, wier activiteiten vooral bestaan uit het op de huid zitten van overheden en burgers om deze aan te sporen tot meer actie bij de uitvoering van klimaat- en milieubeleid.

De provincie Noord-Holland heeft haar subsidiestop overigens niet lang volgehouden. In 2022 ging er toch weer bijna een kwart miljoen euro naar de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland. Niet vreemd voor een bestuurlijke coalitie die bestaat uit GL, VVD, D66 en PvdA. De keuze van alle twaalf provincies om relatief obscure clubjes met (voor de meeste mensen te) vergaande ideeën en allerlei linkse hobbyprojecten met vele miljoenen jaar in jaar uit te subsidiëren, maakt wel dat er op 15 maart iets te kiezen valt.

[Wouter Roorda](#) brengt regelmatig verslag uit van zijn speurtocht naar de

omvangrijke financiering van de beleid- en meningsvorming met behulp van door de overheid betaalde 'actiegroepen'.

*Wynia's Week krijgt geen subsidie en wil ook geen subsidie. Wynia's Week is onafhankelijk en ongebonden. De **donateurs vormen het fundament van Wynia's Week**. Doneren kan op verschillende manieren, kijk [**HIER**](#). Alvast hartelijk dank!*